

NYHETER OM EU

NYHETSRESEN FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ MARS 2008

Storföretagen har starkt inflytande över EU:s livsmedelsmyndighet

Det blir inget förbud mot de kritiserade azofärgerna. Beslutet togs den 14 mars av EU:s livsmedelsmyndighet, EFSA, och går tväremot flera ansedda forskningsrapporter.

I Sverige var de så kallade azofärgerna (syntetiska färgämnen som finns i till exempel godis och läsk) länge förbjudna eftersom de ansågs förvärra allergireaktioner men i och med EU-medlemskapet tvingades man backa och acceptera importen.

Debatten har dock fortsatt och i höstas publicerades en statligt finansierad brittisk forskningsrapport, den så kallade Southamptonstudien, som slog fast ett samband mellan syntetiska färgämnen som azofärger och konserveringsmedlet natriumbensoat å ena sidan och hyperaktivitet och koncentrationssvårigheter hos barn å andra sidan. De nya rönen fick mycket uppmärksamhet och EU:s livsmedelsmyndighet, EFSA, lovade se över problematiken.

Nyligen kom deras beslut: Det blir inget förbud. Intagningsrekommendationen för azofärger förblir oförändrad.

Bevisen för skadeverkningar anses inte vara tillräckligt starka.

– Jag är förvånad. Det är våra barns hälsa vi pratar om här och som jag ser det så borde bara misstanken om risk för skada vara nog. Inte minst eftersom azofärgerna fullständigt saknar konsumentnytta, säger Jan Bertoft, generalsekreterare för Sveriges konsumenter.

Livsmedelsverket, som alltså förordade förbud mot azofärgerna så sent som i maj 1999, har nu bytt fot – och går helt på EFSA:s linje.

– Den brittiska studien visar på svaga belägg för en liten effekt på vissa barn. Barn som dessutom sannolikt fått i sig

en mängd mycket högre dos än vad som är möjligt att exponeras för i Sverige. Det räcker inte, säger Leif Busk, vetenskaplig expert på Livsmedelsverket.

Skälen till EFSA:s och Livsmedelsverkets slutsats är flera. Bland annat anses den larmande Southamptonstudien vara splittrad, otydlig och inkonsekvent. Enligt EFSA finns heller ingenting som bevisar att den påstådda hyperaktiviteten beror på enskilda azofärg, eftersom barnen i undersökningen fick en cocktail av flera ämnen samtidigt. Den expertpanel som på EU-nivå utvärderar tillsatser i maten domineras av personer med starka band till livsmedelsindustrin. Det framgår av de intressedeclarationer som ledamöterna i den så kallade AFC-panelen själva lämnat.

Panelen sorterar under EU:s livsmedelsmyndighet EFSA och har i flera decennier försett EU-kommissionen med beslutsunderlag för godkännande av tillsatser i maten. På den långa lista med omtvistade ämnen som bedömts och fått klartecken finns azofärgämnen, smakförstärkare som natriumglutamat, sötningsmedel som aspartam och plastkemikalien bisphenol.

De handlingar Svenska Dagbladet studerat visar att tio av 21 ledamöter i panelen själva uppger att de har ekonomiska band till livsmedelsindustrin. Fem av redovisar kontakter med International life science institute. ILSI är ett globalt nätverk med huvudkontor i Washington som finansieras av flera hundra av världens största livsmedels-, läkemedels- och kemiföretag. ILSI byggdes upp på 1980-talet och som under sina första år profilerade sig som stödtrupp för tobaksindustrin. Med åren har ett intimt samarbete utvecklats med

reglerande myndigheter i hela världen. Storföretagens inflytande märks särskilt hos AFC-panelens mest inflytelserika ledamöter. Panelens ordförande Susan Barlow rapporterar exempelvis uppdrag åt ILSI och aromindustrin medan vice ordföranden John Christian Larsen är medlem i ILSI Europe. Den andre av de två viceordförandena, Karl-Heinz Engel, är konsult åt bland annat Ajinomoto som tillverkar sötningsmedlet aspartam, genteknikföretaget Monsanto samt Kraft som är ett dotterbolag till tobaksjätten Phillip Morris. Tre medlemmar i panelen rapporterar att deras forskning är finansierad av företaget Nestlé.

Trots avslöjanden som detta, finns det EU-anhängare på vänsterkanten som ser EU som motkraft mot kapitalet, som en demokratisk kraft mot de multinationella företagen. Men det är en skev verklighetsuppfattning. EU:s uppdrag, fastställt i fördragstext och tolkat av EU-domstolen, är att undanröja alla hinder för den fria rörligheten. Till exempel nationella regler till skydd för konsumenterna.

Irland folkomröstas om Lissabonfördraget i juni

Irlands premiärminister Bertie Ahern meddelade nyligen att Irland troligtvis folkomröstas om Lissabonfördraget den andra veckan i juni. Han vill inte ange ett datum men sannolikt blir det den 12 juni, skriver tidningen The Irish Times. Irland är troligen det enda EU-land som genomför en folkomröstning om det nya EU-fördraget. Om irländarna säger nej faller Lissabonfördraget, i alla fall om EU följer sina egna spelregler.

Miljöpartister håller fast vid EU-krav

Riksdagens EU-debatt den 6 mars var den första sedan språkrören Maria Wetterstrand och Peter Eriksson uttalade att de vill att miljöpartiet i parti-programmet ska stryka kravet att Sverige ska lämna EU. Men miljöpartiets representant i riksdagsdebatten, Ulf Holm, framförde ett helt annat budskap.

– Jag är för ett svenskt utträde ur EU. Det är miljöpartiet också och vi är stolta för det, sa miljöpartiets riksdagsman Ulf Holm.

Tydligare kan det knappast beskrivas att de som på miljöpartiets kongress i maj vill stryka kravet att Sverige ska lämna EU kommer att få det utomordentligt svårt.

Ulf Holms uttalande var också en klar signal till de andra partierna som verkade glada över de miljöpartistiska språkrörens omsvängning.

– Jag ska göra EU-ministern och några andra här i salen besvikna. Miljöpartiet kommer inte att sätta sig vid EU:s altare och tro att allt med EU är bra och att vi inte får driva några saker i EU.

EU-länder vill ha gemensamt gränsskydd

Flera EU-länder vill på sikt bygga upp ett gemensamt gränsskydd som ska övervaka EU:s yttre gränser. I dag finns det bara ett samarbete där länderna hjälper varandra vid behov.

Österrikes inrikesminister Günther Platter är en av dem som tror på en europeisk gränsskyddsstyrka.

– Det är ju EU:s yttre gränser som nu är vår egentliga gränser mot omvärlden och därför måste vi göra allt vi kan för att få ett bra gränsskydd, säger han.

Han vill att dagens samarbete som gäller att kunna skicka personal men också teknisk utrustning för att patrullera EU:s yttre gränser på sikt ska bli en egen gränsskyddsskår.

Sverige hör dock till de länder som är tveksamma till att låta en gemensam styrka ersätta de nationella gränspoliserna utmed EU:s yttre gränser.

Från flyktingorganisationers håll sägs det att arbetet som Frontex, den EU-myndighet som samordnar gräns-

bevakningen, gör leder till att man minskar möjligheterna att komma och söka asyl inom EU.

Nyligen möttes EU:s justitie- och inrikesministrar i Brdo i Slovenien för att diskutera hur gränsbevakningen och kontrollen av inresande i EU ska se ut i framtiden.

EU-parlamentet säger ja till Lissabonfördraget

Den 20 februari uppmanade EU-parlamentet samtliga EU-länder att anta det nya Lissabonfördraget. I uttalandet heter det att Lissabonfördraget ökar trovärdigheten för demokratin i EU, stärker medborgarnas rättigheter och gör EU mera effektivt.

Uttalandet antogs med röstsiffrorna 525 för och 115 emot. Av de 17 närvarande svenska ledamöterna röstade tio för medan ledamöterna från vänsterpartiet, miljöpartiet och junilistan röstade nej. Det gjorde även socialdemokraten Anna Hedh och kristdemokraten Lars Wohlin (tidigare junilistan). I uttalandet uppmanas medlemsländerna att under 2008 godkänna det nya fördraget så att det kan börja gälla i god tid till parlamentsvalet våren 2009.

Byggnads ordförande kritiserar regeringen

Arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin har utsett Claes Stråth som utredare för hur EU-domstolens dom i Vaxholmålet ska påverka svensk arbetsmarknad.

Utredaren har dock fått alldeles för lång tid på sig. Alla som riskerar att få sänkt lön och sämre arbetsförhållanden, på grund av EU-domstolens utlåtande i Vaxholmålet, ska inte behöva vänta ett år på ett besked från regeringen, säger Byggnads ordförande Hans Tilly i en kommentar.

– Regeringen måste komma med ett besked innan Lissabonfördraget ratificeras. Utredningens enda uppdrag är att komma med förslag på lagtekniska förändringar som förhindrar att EG-domstolens dom får genomslag på den svenska arbetsmarknaden. I själva principfrågan, att förhindra lönedumpning och att den svenska model-

len ska bevaras, måste regeringen kunna komma med ett besked innan hösten, avslutar Hans Tilly.

Kvinnor i minoritet i EU-ländernas parlament

Bara en fjärdedel av ledamöterna i EU-ländernas nationella parlament är kvinnor. Det visar en ny rapport om kvinnlig och manlig representation i beslutsfattandet. Sverige toppar listan med 47 procent kvinnor i riksdagen. 1997 var i genomsnitt 16 procent av ledamöterna i medlemsländernas parlament kvinnor. Tio år senare har siffran ökat till 24 procent. I de nordiska länderna är drygt 40 procent av parlamentsledamöterna kvinnor. Sveriges riksdag hade 47 procent kvinnliga ledamöter år 2007. I EU-parlamentet ligger den kvinnliga representationen samma år på 31 procent.

Volvoarbetare kräver undantag i Lissabonfördraget

Kräv ett undantag, som säger att den som arbetar i Sverige ska följa svenska avtal, i det nya EU-fördraget. Det skriver Volvoarbetarna i Umeå i ett uttalande som riktar sig till hela fackföreningsrörelsen.

Sverige bör göra som även andra länder gjort, kräva ett permanent undantag från en del av EU:s regler, tycker arbetarna på Volvo Lastvagnar. Uttalandet är en reaktion på Vaxholm domen som kom i december. Domen slog fast att Byggnads blockad mot det lettiska företaget Lavals skolbygge i Vaxholm stred mot EU-rätten. Blockadens syfte var att tvinga fram ett svenskt kollektivavtal för Lavals lettiska arbetare.

Volvoarbetarna ser domen som ett tydligt slag mot kollektivavtalen och den svenska modellen: "Konsekvenserna kan bli stora och ingen kan ge garantier för att Sverige genom ändrad lagstiftning kan stoppa dessa konsekvenser."

De vill att fackföreningsrörelsen mobiliserar medlemmarna i möten, namninsamlingar, med mera "där svensk fackföreningsrörelse tydligt tar kamp för den svenska kollektivavtalsmodellen."